

עמ' 383

חטיבה 1 שריון: מצפון לאזור המזין הראשי [תעלת המים שמדרום, בצמוד ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.], בין דרך הרחוב מס' 1 [ציר "לכסיקון" – א.ר.] ותעלת סואץ.

חטיבה 14 שריון: ממזרח לאל-טאליה ["סגול" 215 (ב"מיסורי") – א.ר.], להגנת נקודת החיבור בין חטיבה 16 חי"ר (החטיבה הימנית – במקור) וחטיבה 3 חי"ר ממוכן (החטיבה האמצעית – במקור).

חטיבה 18 חי"ר ממוכן: בעמדות הגנה מצפון לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.], ללא גדוד הטנקים האורגני שלה, שהוקצה למפקד דיוויזיה 16 חי"ר, ככוח עתודה שלו.

اللواء الأول المدرع: شمال منطقة المغذي الرئيسي ما بين الطريق العرضي (١) وقناة السويس.

اللواء ١٤ المدرع: شرق الطالية لحماية نقطة الاتصال بين اللواء ١٦ مشاة (لواء اليمين) واللواء ٣ مشاة ميكانيكي (لواء المنتصف).

اللواء ١٨ مشاة ميكانيكي: في أوضاع دفاعية شمال قرية الجلاء بدون كتيبة الدبابات التي هي من ضمن التنظيم العضوي للواء بعد تخصيصها للعمل كاحتياط تحت تصرف قائد الفرقة ١٦ مشاة.

האויב המשיך לתקוף את האגף הימני של דיוויזיה 16 חי"ר, כדי להשלים את פתיחת צירי "עכביש" ו"טרטור", ולהרחיב את פירצת החדירה בדוורסואר. פיקוד הדרום הישראלי מינה את הגנרל אדן (ברן-במקור) לבצע משימה זו, לאחר שהגנרל שרון נכשל בכך, ולכן חידש את התקפותיו על ראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר עם שתי חטיבות מאוגדתו (חטיבת אל"ם נתק'ה [חטיבה 512 – א.ר.] וחטיבת אל"ם גבי [חטיבה 460 – א.ר.] – במקור), בנוסף לחטיבת השריון [600 – א.ר.] שבפיקודו של אל"ם טוביה [רביב – א.ר.] (מאוגדת שרון, שהוצבה תחת פיקודו של אדן, כדי למלא את המשימה שהוטלה עליו – במקור). עמיד [תא"ל – פ.מ.] דוד [צ"ל: דב (תמרי) – פ.מ.], סגנו של גנרל אדן, הצליח להניע את גשר הפונטון בסביבות השעה 04:00 בבוקר ה-17 לחודש בציר

"עכביש", והגיע לחצר הצליחה בדוורסואר בסביבות השעה 06:00 בבוקר אותו יום. מסיבה זו התרכז המאמץ הישראלי על פתיחת ציר "טרטור" כך שיתאפשר לעמיד [תא"ל – פ.מ.] ג'קי [יעקב ("ג'קי") אבן – א.ר.], סגנו של שרון, להניע את הגשר [הגלילים – פ.מ.] שיש להרכיבו על ציר זה אל חצר הצליחה בדוורסואר, כדי ששני הגשרים יוקמו בין שתי גדות התעלה בהתאם לתכנית שנקבעה, לאחר איחור לא צפוי שהתרחש, ואשר עמד לגרום לביטול מבצע "אבירי לב".

وكان العدو لا يزال يهاجم الجنب الأيمن للفرقة ١٦ مشاة لاستكمال فتح محوري أكافيش وطرطور، وتوسيع ثغرة الاختراق عند الدفرسوار. وكانت القيادة الجنوبية الإسرائيلية قد كلفت الجنرال إبراهيم أذان (برن) بتحقيق هذه المهمة بعد فشل الجنرال شارون في إنجازها، ولذا أخذ يشن هجماته على رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة بلواءين مدرعين من تشكيل فرقته (لواء العقيد نيتكا ولواء العقيد جابي) بالإضافة إلى اللواء المدرع بقيادة العقيد توفيا (من تشكيل فرقة شارون، ووضع تحت قيادة أذان لتحقيق المهمة التي كلف بها). وكان جسر المعديات Pontoon Bridge قد أمكن للعميد دافيد تماری نائب الجنرال أذان تحريكه حوالي الساعة الرابعة صباح يوم ١٧ أكتوبر على طريق أكافيش، ووصل إلى ساحة العبور في الدفرسوار حوالي الساعة السادسة صباحا من نفس اليوم. ولهذا تركزت جهود الإسرائيليين في فتح طريق طرطور حتى يمكن للعميد جاکي نائب شارون تحريك الجسر السابق التركيب Preconstructed على هذا الطريق إلى ساحة العبور بالدفرسوار ليتم إقامة الجسر بين شاطئي القناة وفقا للخطة الموضوعية، بعد ذلك التأخير غير المتوقع الذي جرى والذي كاد يتسبب في إلغاء عملية القلب الشجاع (Abiray Lev).

בסביבות השעה 04:00 בבוקר ה-17 לחודש הוציא מרכז 10 שבקהיר הוראות מבצעיות למפקדת ארמיה 2, לפיהן ריכז האויב כ-50 טנקים מתוגברים במשגרי טילי נ"ט באזור שמכברית מזרח ["בוצר" – א.ר.] ועד דוורסואר, וכי הוא עומד לתקוף את ראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר על-ידי 80 טנקים, וכי החלטת המפקדה הכללית היא שארמיה 2 תפתח בהתקפת נגד להחזרת המצב לקדמותו בראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר. השעה 07:00 בבוקר ה-17 לחודש נקבעה לשעת תחילת התנועה. החלטת המפקדה הכללית כללה גם את שיגור חטיבה 25 שריון החל מאור ראשון של ה-17 לחודש מגזרת ארמיה 3 צפונה, כדי לסייע לארמיה 2 להשמיד

وفي حوالي الساعة الرابعة صباح يوم ١٧ أكتوبر صدرت توجيهات العمليات من المركز ١٠ بالقاهرة إلى قيادة الجيش الثاني، وكانت تتضمن أن العدو قد حشد حوالي ٥٠ دبابة مدعمة بعناصر صواريخ مضادة للدبابات في المنطقة من كبريت شرق حتى الدفرسوار، وأنه يقوم بمهاجمة رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة بعدد ٨٠ دبابة، وأن قرار القيادة العامة هو أن يقوم الجيش الثاني بهجوم مضاد لاستعادة الموقف إلى ما كان عليه في رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة. وتحدد الساعة السابعة صباح يوم ١٧ أكتوبر موعداً للاستعداد للتحرك. وكان قرار القيادة العامة يتضمن دفع اللواء ٢٥ المدرع اعتباراً من أول ضوء يوم ١٧ أكتوبر من قطاع الجيش الثالث إلى الشمال لمعاونة الجيش الثاني في تدمير

٣٨٣

עמ' 384

את האויב שחדר. ההחלטה הדגישה את הצורך במתן תשומת לב מיוחדת להכרת הכוחות ואיפיונם, ולהבטיח את לחימת הכוחות כנגד מסכי [מערכי – פ.מ.] הנ"ט של האויב, ועתודת הנ"ט המוטסת של האויב (הכוונה למסוקים המצויידיים בטילי נ"ט המשוגרים מהאוויר- במקור). החל מהשעה 05:00 בבוקר ה-17 לחודש ריכז האויב מכה אווירית וארטילרית על עמדות חטיבות 1 שריון ו-18 חי"ר ממוכנת, שגרמו להן למספר אבדות.

العدو المخترق. وركز القرار على ضرورة بذل عناية خاصة إلى تعارف القوات وتمييزها وتأمين قتال القوات ضد ستائر العدو المضادة للدبابات، واحتياطي العدو المضاد للدبابات الطائر (المقصود طائرات الهليكوبتر المجهزة بالصواريخ المضادة للدبابات التي تطلق من الجو). واعتباراً من الساعة الخامسة صباحاً يوم ١٧ أكتوبر ركز العدو ضربه الجوي ونيران مدفعيته على مواقع اللوائين الأول المدرع و١٨ المشاة الميكانيكي، وتسبب هذا القصف المركز في وقوع بعض الخسائر.

בסביבות השעה 07:00 בבוקר הוצאו הוראות מפקדת ארמיה 2 לקדם את חטיבה 1 שריון כדי להשמיד את האויב שממזרח לדוורסואר, ולאבטח את האגף הימני של דיוויזיה 16 חי"ר. המשימה שמפקד דיוויזיה 21 משוריית הטיל על מפקד חטיבה 1 קבעה שחטיבת השריון תתחיל לתקוף את האויב,

לאחר הכנה אווירית וארטילרית, שתמשך 15 דקות ותסתיים בשעה 08:15 בבוקר, באזור שמדרום לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.], להשמידו ולהשתלט על המוצב בדוורסואר, בשיתוף פעולה עם כוח הצנחנים המצרים שישתלטו על הגדה המערבית של התעלה, ולהגיע לקו הנמשך לאורך דרך דוורסואר ולהשתלט עליו. חטיבה 1 שריון תהיה בכוננות ליצור קשר עם חטיבה 25 שריון שמעבר לקו כברית בשעה 07:00 בבוקר באמצעות רשת שיתוף הפעולה מס' 145.

וحوالي الساعة السابعة صباحا صدرت تعليمات قيادة الجيش الثاني بدفع اللواء الأول المدرع لتدمير العدو شرق الدفرسوار وتأمين الجنب الأيمن للفرقة ١٦ مشاة، وكانت المهمة التي خصصها قائد الفرقة ٢١ المدرعة لقائد اللواء الأول تقضي بأن يقوم اللواء المدرع بعد ضربة طيران وقصفه نيران مدفعية لمدة ١٥ دقيقة تنتهي في الساعة الثامنة والرابع صباحا بمهاجمة العدو في المنطقة جنوب شرق قرية الجلاء وتدميره والاستيلاء على النقطة القوية في الدفرسوار، بالتعاون مع عناصر المظلات المصرية التي تحتل الضفة الغربية للقناة والوصول إلى الخط على امتداد طريق الدفرسوار وتأمينه، ويكون اللواء الأول المدرع على استعداد للاتصال باللواء ٢٥ المدرع الذي عبر خط كبريت في الساعة السابعة صباحا من خلال شبكة التعاون رقم ١٤٥.

כך התברר כי דיוויזיה 21 משוריינת לא מסוגלת לשגר שום כוח משוריין דרומה כדי לפגוש את חטיבה 25 שריון, מלבד את שאריות חטיבה 1 שריון שכללה לא יותר מ-53 טנקים, כאשר היחידות האחרות של הדיוויזיה עסוקות במשימות חשובות אחרות, שלא ניתן היה להסתלק מהן כדי שראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר לא יאבד את איזונו ההגנתי.

وهكذا اتضح أن الفرقة ٢١ المدرعة لم يكن في مقدرتها دفع أي قوة مدرعة إلى الجنوب للالتقاء مع اللواء ٢٥ المدرع سوى بقايا اللواء الأول المدرع الذي لم يكن عدد دباباته يزيد على ٥٣ دبابة، فقد كانت وحدات الفرقة الأخرى مكلفة بمهام أخرى حيوية لا يمكنها التخلي عنها حتى لا يفقد رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة توازنه الدفاعي.

בסביבות השעה 08:14 בבוקר ה-17 לחודש, ולאחר הפצצה אווירית והפגזה ארטילרית שנמשכו 15 דקות, בהתאם לתכנית שנקבעה, החלו טנקי חטיבה 1

שריון לתקוף מעמדותיהם שמצפון למזין הראשי [תעלת המים שמדרום, בצמוד ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.], בכיוון דוורסואר, דרומה. למרות התנאים הקשים שעמדו בפני החטיבה, הצליחו הטנקים שלה להשמיד את האויב שמדרום למזין הראשי [תעלת המים שמדרום, בצמוד ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.] וממערב לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.], ולהגיע למוצב דוורסואר הצפוני ["מצמד" א' – א.ר.] ולכבשו בסביבות השעה 09:00, אך נאלצו לסגת צפונה תחת לחץ האויב, תקיפות אוויריות מרוכזות ואש הארטילריה ארוכת הטווח שלו. טנקי חטיבה 1 שנשארו, שמספרם לא עלה על 33 לאחר ש-20 טנקים שלה נפגעו בקרב, נאלצו לחזור לעמדותיהם שעל קווי המזין הראשי [תעלת המים שמדרום, במקביל ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.]. לחימת האויב נמשכה, כשטנקיו ממשיכים ללחוץ

وفي الساعة الثامنة والرابع صباح يوم ١٧ أكتوبر، وبعد القصف الجوي والمدفعي الذي جرى لمدة ١٥ دقيقة وفقا للخطة الموضوعة، قامت دبابات اللواء الأول المدرع بتوجيه ضربة مضادة من موقعها شمال المغذي الرئيسي إلى اتجاه الدفرسوار جنوبا. ورغم الظروف القاسية التي كان يواجهها اللواء الأول المدرع فقد تمكنت دباباته من تدمير العدو في المنطقة جنوب المغذي الرئيسي وغرب قرية الجلاء، ومن الوصول إلى نقطة الدفرسوار القوية الشمالية واحتلالها حوالي الساعة التاسعة صباحا، ولكنها اضطرت إلى الارتداد شمالا تحت ضغط العدو والضرب الجوي المركز ونيران المدفعية بعيدة المدى، وعادت الدبابات المتبقية من اللواء الأول التي لم يتجاوز عددها ٣٣ دبابة بعد إصابة ٢٠ دبابة في المعركة إلى مواقعها على خط المغذي الرئيسي، واستمرت تقاتل العدو الذي واصلت دباباته الضغط

٣٨٤

עמ' 385

עליה בחוזקה. האויב הצליח להגיע למרחק של ק"מ אחד בלבד מדרום לקו המזין הראשי [תעלת המים שמדרום, בצמוד ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.], והקרב נמשך כשהוא מתלהט בין טנקי חטיבה 1 והטנקים הישראליים עד השעה 21:00 בערב, עת הצליחה חטיבה 1 לתפוס עמדות הגנה מתאימות.

בסביבות השעה 14:00 לאחר צהרי יום ה-17 לחודש הוצאו ההוראות למינוי של לואא' [אלוף – פ.מ.] תייסיר אל-עקאד, ראש מטה ארמיה 2, למפקד ראש הגשר המאוחד של הדיוויזיות 16 חי"ר ו-21 המשורינית. בשל העובדה שהוא לא קיבל כל צוות מפקדה [להסתייע בו – פ.מ.] ואמצעי קשר, כדי שיוכל להתקשר עם מפקדת ארמיה 2 או עם העוצבות שהוכפפו תחת פיקודו, וכל מה שניתן לו היה ג'יפ עם קצין קשר ומכשיר R-151 וחייל לאבטחה, דבר שאילץ אותו להישאר במפקדה הקדמית של דיוויזיה 21 המשורינית, כך שיוכל לפקד ולהתקשר דרך טנק המפקדה של עמיד [תא"ל – פ.מ.] אברההים אל-עראבי, מפקד דיוויזיה 21 המשורינית.

عليها بشدة، واستطاع العدو الوصول إلى مسافة كيلو متر واحد فقط جنوب خط المغذي الرئيسي، واستمر القتال محتدما بين دبابات اللواء الأول والدبابات الإسرائيلية حتى الساعة التاسعة مساءً حينما تمكن اللواء الأول من اتخاذ الأوضاع الدفاعية الملائمة.

وحوالي الساعة الثانية بعد ظهر يوم ١٧ أكتوبر صدرت التعليمات بتعيين اللواء تيسير العقاد رئيس أركان الجيش الثاني قائدا لرأس الكوبري الموحد من الفرقتين ١٦ مشاة و ٢١ المدرعة. ونظرا لعدم تزويده بأي طاقم قيادة أو أي وسائل للاتصال بقيادة الجيش الثاني أو بالتشكيلات التي كلف بقيادتها، إذ كان كل ما خصص له هو عربة جيب وضابط إشارة مع جهاز R151 وجندي حراسة، فقد اضطر اللواء تيسير إلى البقاء بمركز القيادة المتقدم للفرقة ٢١ المدرعة كي يمارس قيادته واتصالاته عن طريق دبابة القيادة المخصصة للعميد أ.ح إبراهيم العرابي قائد الفرقة ٢١ المدرعة.

בסביבות השעה 17:00 בערב יום ה-17 לחודש, עלה במפקדת ארמיה 2 רעיון שאושר על-ידי המפקדה הכללית למנוע מן האויב להרחיב את פירצת החדירה, והוא להציף את האזור שמצפון לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.] והמזין הראשי [תעלת המים שמדרום, בצמוד ובמקביל לציר "שיק" – א.ר.] במים, על-ידי הזרמתם באמצעות צינורות שאיבה הפרוסים ממערב לתעלה למזרחה. בשטח נמצאו 6 צינורות גדולים שנמשכו אל מעבר לתחתית תעלת סואץ להובלת מים מתעלת המים המתוקים הנמשכת במקביל [ממערב – א.ר.] לתעלה (תעלת סואץ הקלה – במקור) אל ממזרח לתעלה, כדי שיוזרמו בתעלה שנחפרה מצפון לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.] ואשר קיבלה את השם המזין הראשי [המזין

הראשי – תעלת המים הפתוחה, שהייתה מדרום ובמקביל לציר "שיק", והובילה מים מאזור "סרוק" (שעל גדת תעלת סואץ), באמצעות "סיפון", שנבנה מתחת למי תעלת סואץ, לעבר בתי המשאבות ב"אמיר" – א.ר.]. מטרת הזרמת מימי הנילוס לתעלת אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.] הייתה להשקות את השטחים המעובדים באזור הכפר. עקב תבוסת מלחמת 1967 והשתלטות הכוחות הישראליים על סיני, הפסיקו השלטונות המצרים באופן טבעי את שאיבת המים מן הגדה המערבית, דבר שהביא לייבוש התעלה [הכוונה למזין הראשי – פ.מ.]. מפקדת ארמיה 2 התכוונה להזרים בעוצמה את המים דרך הצינורות כדי להציף את השטחים שמצפון לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.], כדי שיהיו מכשול נגד טנקים. זהו רעיון מבוסס, שמדינות רבות עשו בו שימוש במלחמות. למרות שנשלחה פלגת מכשולים ניידת של אנשי חיל ההנדסה לתחנת השאיבה שממערב לתעלה, הפעולה לא התבצעה מסיבות טכניות הנוגעות לקלקולים שנגרמו למנועי המשאבות, בשל אי פעילותן במשך למעלה משש שנים.

וحوالي الساعة الخامسة مساءً يوم ١٧ أكتوبر، طرح في قيادة الجيش الثاني فكرة صدقت عليها القيادة العامة لمنع العدو من توسيع ثغرة الاختراق، وهي إغراق المنطقة - شمال قرية الجلاء والمغذي الرئيسي - بالمياه عن طريق إطلاق المياه إلى مواسير الضخ الممتدة من غرب القناة إلى شرقها. وكانت توجد ست مواسير ضخمة تمتد عبر قناع قناة السويس لنقل المياه من الترعة الحلوة الموازية للقناة (ترعة السويس) إلى شرق القناة لتصب في الترعة التي تم حفرها شمال قرية الجلاء ويطلق على هذا النظام اسم المغذي الرئيسي. والغرض من نقل مياه النيل إلى ترعة الجلاء ري الأرض المستصلحة في نطاق القرية. وعقب هزيمة حرب يونيو ٦٧، واستيلاء القوات الإسرائيلية على سيناء أوقفت السلطات المصرية بالطبع ضخ المياه من الضفة الغربية مما أدى إلى جفاف الترعة. وكانت قيادة الجيش الثاني تستهدف ضخ المياه بغزارة عبر المواسير لإغراق الأراضي شمال قرية الجلاء لتكون مانعاً ضد الدبابات، وهي فكرة وجيهة لجأت إليها كثير من الدول في الحروب. ورغم دفع مفرزة موانع متحركة من المهندسين العسكريين إلى محطة الضخ غرب القناة لإطلاق المياه، فإن العملية لم يتم تنفيذها لأسباب فنية كانت ترجع بلا شك إلى التلف الذي أصاب محركات الضخ بسبب توقفها عن العمل لأكثر من ست سنوات.

בשעה 17:00 בערב הוטל על חטיבה 18 חי"ר ממוכן, שהחזיקה במערכי הגנה מצפון לכפר אל-ג'לאא' ["אמיר" – א.ר.], להשמיד את האויב הנמצא בכפר באמצעות אחד מגדודיה, ולבצע מבצע השתלטות עליו. התקפת הגדוד הסתיימה בכישלון ובאבדות גדולות שנגרמו לו, דבר שהביא להוצאת הוראה להסיגו מעמדותיו ולחזור לארגנו מחדש מדרום לגשר

وفي الساعة الخامسة مساءً تم تكليف اللواء ١٨ المشاة الميكانيكي الذي كان يتخذ أوضاعاً دفاعية شمال قرية الجلاء بتصفية العدو الموجود في القرية بواسطة إحدى كتائبه والقيام بعملية تأمينها. ولكن هجوم الكتيبة لم يلبث أن باء بالفشل وتكبدت الكتيبة خسائر جسيمة أدت إلى صدور الأوامر بسحبها من موقعها لإعادة تجميعها جنوب كوبري
٣٨٥

עמ' 386

סרפאום. שאר כוחות חטיבה 18 חי"ר ממוכנת המשיכו להגן על הקו שמצפון לשביל החופים – תעלת סואץ לאחר שתוגברה בכ-10 טנקים מחטיבה 14 שריון.

לאור החסר הגדול בטנקים בדיוויזיה 21 המשורינית, הורה לואא' [אלוף – פ.מ.] תייסיר אל-עקאד, מפקד ראש הגשר המאוחד, להניע גדוד טנקים מחטיבה 24 שריון (מדיוויזיה 23 חי"ר ממוכנת, שסופחה לדיוויזיה 2 חי"ר מאז תחילת המלחמה - במקור) לאזור ראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר, כדי שיוצב תחת פיקוד דיוויזיה 21 המשורינית. עם תחילת תנועת הגדוד ממקום הערכותה של חטיבה 24 שריון (אסמאעיליה מזרח – במקור) על דרך הרחוב מס' 1(דרך החוף – במקור) [ציר "לכסיקון" – א.ר.], ולפני הגעתו לראש הגשר של דיוויזיה 16 חי"ר, הוא הותקף על-ידי מטוסי האויב בניסיון להשמידו, אך תפקודו הטוב של מפקד הגדוד הציל אותו מהשמדה, שכן הוא הורה לטנקים לפנות לכיוון מזרח ולהתפרס, ולכן לא נגרמו לו אבדות כלל.

סראייבום . واستمر باقي اللواء ١٨ مشاة الميكانيكي في الدفاع على الخط شمال مدق السواحل - قناة السويس بعد تدعيمه بعدد ١٠ دبابات من اللواء ١٤ المدرع .

وإزاء النقص الشديد في دبابات الفرقة ٢١ المدرعة ، أمر اللواء تيسير العقاد قائد رأس الكوبري الموحد بتحريك كتيبة دبابات من اللواء ٢٤ المدرع (الملحق على الفرقة ٢ مشاة منذ بداية الحرب من الفرقة ٢٣ مشاة ميكانيكية) إلى منطقة رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة على أن توضع تحت قيادة الفرقة ٢١ المدرعة ، وعند تحرك كتيبة الدبابات من مكان تمرکز اللواء ٢٤ المدرع (الإسماعيلية شرق) على الطريق العرضي رقم ١ (طريق الشط) . وقبيل وصول الكتيبة إلى رأس كوبري الفرقة ١٦ مشاة انقض عليها طيران العدو محاولا تدميرها ، ولكن حسن تصرف قائد الكتيبة أنقذها من الدمار ، فقد أمر باستدارة دبابات الكتيبة صوب الشرق وسرعة انتشارها ، ولهذا لم تلحق بها أي خسائر .